

МЕТОДИ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

М'ячин Валентин Георгійович

*доктор економічних наук,
професор кафедри аналітичної економіки та менеджменту,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Митрофанов Владислав Юрійович

*аспірант 1-го року навчання,
Державний вищий навчальний заклад
«Український державний хіміко-технологічний університет»*

Інтегральна оцінка ризиків на підприємстві має кілька важливих аспектів:

1) по-перше, це комплексність підходу. Інтегральна оцінка дозволяє врахувати всі можливі ризики, які можуть вплинути на діяльність підприємства. Це означає, що приймаючи рішення, керівництво може врахувати всі аспекти, що дозволяє уникнути пропускання потенційно важливих ризиків.

2) по-друге, це підвищення ефективності управління ризиками. Інтегральна оцінка дозволяє визначити найбільш критичні ризики та їхні наслідки, що дозволяє приділити їм особливу увагу та ресурси для їх управління.

3) по-третє, це мінімізація втрат підприємства. Проведення інтегральної оцінки дозволяє виявити можливі ризики та вжити запобіжні заходи для їх уникнення чи зменшення наслідків, що дозволяє підприємству заощадити ресурси та знизити можливі втрати.

4) по-четверте, це підвищення конкурентоспроможності: Ефективне управління ризиками дозволяє підприємству бути більш стійкими до змін у зовнішньому середовищі, що дозволяє підприємству легше адаптуватися до нових умов та конкурувати на ринку.

5) по-п'яте, це покращення репутації підприємства. Підприємства, які показують високий рівень управління ризиками, мають кращу репутацію серед інвесторів, партнерів та споживачів, що може позитивно вплинути на їхню діяльність та розвиток.

Отже, інтегральна оцінка ризиків є важливим інструментом управління підприємством, який дозволяє ефективно виявляти, аналізувати та управляти ризиками для досягнення стратегічних цілей та забезпечення стійкого розвитку.

Методи інтегральної оцінки ризиків на підприємстві є важливою складовою управління бізнесом. Вони дозволяють визначити й

управляти можливими ризиками, що може виникнути в ході діяльності підприємства. Розглянемо основні методи інтегральної оцінки ризиків.

Матриця ймовірностей та втрат – цей метод полягає в оцінці ймовірності виникнення ризику та величини можливих втрат. Це дозволяє приймати рішення щодо прийняття чи уникнення ризику.

Метод «дерево рішень» дозволяє моделювати різні сценарії розвитку подій та їхні наслідки, що допомагає зробити оптимальне рішення в умовах невизначеності.

Аналіз ризиків за допомогою SWOT-аналізу використовується для визначення сильних і слабких сторін підприємства, а також можливостей і загроз, що дозволяє визначити ризики та шляхи їхнього управління.

Метод гістограм дозволяє визначити частоту виникнення ризиків та їхню інтенсивність, що допомагає прийняти ефективні рішення для управління ризиками.

Аналіз чутливості – цей метод дозволяє визначити вплив змінних параметрів на результати діяльності підприємства та визначити ключові фактори ризику.

Метод порівняльної оцінки – метод, який полягає в порівнянні різних альтернатив за кількістю та величиною ризиків, що дозволяє вибрати найбільш оптимальний варіант.

Інтегральна оцінка ризиків на підприємстві є складним та багатоаспектним процесом, який вимагає врахування багатьох факторів. Застосування різних методів інтегральної оцінки дозволяє підприємствам ефективно управляти ризиками та приймати обґрунтовані рішення.

На наш погляд, нечітка логіка та нейронні мережі – це два сучасні методи, які використовуються для інтегральної оцінки ризиків на підприємстві.

Нечітка логіка дозволяє моделювати нечіткі та неоднозначні концепції, які часто зустрічаються у реальних ситуаціях. Вона дозволяє врахувати не тільки точні значення, але й ступені приналежності до певних категорій. Це дозволяє краще розуміти та оцінювати ризики, які можуть виникнути на підприємстві. Наприклад, при оцінці фінансових ризиків можна враховувати не тільки точний рівень втрат, але й ймовірність їх виникнення, що дозволяє краще планувати заходи з їх управління.

Нейронні мережі, з іншого боку, використовуються для аналізу великих обсягів даних та виявлення складних залежностей між різними факторами ризику. Вони можуть виявляти взаємозв'язки, які можуть бути складні для сприйняття людським мозком. Наприклад, вони можуть виявити, які фактори найбільше впливають на певний тип

ризик, та допомогти управлінцям приймати обґрунтовані рішення щодо його управління.

Застосування цих методів дозволяє підприємствам більш точно визначити та оцінити ризики, що дозволяє краще управляти ними та приймати обґрунтовані рішення для забезпечення стійкого розвитку. Однак, важливо враховувати, що ці методи є лише інструментами, а успішне їх використання вимагає глибокого розуміння ситуації та експертного аналізу.

Ризик-менеджменту в провідних закордонних економіках приділяється значна увага. За останні 15 років були прийняті стандарти про області ризик-менеджменту, а саме: ISO1006 (2003), AS / NZS 4360 (2004), ISO31000 (2009), ISO21500 (2012) і PMBOK (2012) [1]. Останній стандарт включає такі розділи, як планування ризик-менеджменту, ідентифікація ризиків, якісний і кількісний аналіз ризиків, управління ризиками.

Нами проведені дослідження, які показали, що метод нечітких множин є найбільш відповідним та перспективним для оцінки ризиків у розробці стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств [2]. Була створена нечітко-логічна модель оцінки рівня ризику інноваційної діяльності, яка враховує імовірність виникнення ризику та його вплив [3]. Також була розроблена нечітка експертна система, що дозволяє кількісно оцінювати агрегований Індекс політичного ризику за допомогою запропонованого алгоритму нечіткого висновку [4]. Цей метод надає можливість проводити кількісну оцінку політичного ризику і оцінювати вплив даного фактора зовнішнього середовища на діяльність промислового підприємства.

Список використаних джерел:

1. Porananond D., Thawesaengskulthai D. Risk Management for New Product Development Projects in Food Industry. *Journal of Engineering, Project, and Production Management*. 2014. No. 4(2). P. 99–113.
2. М'ячин В.Г. Нечётко-логический подход к оценке рисков при разработке стратегии инновационного развития промышленных предприятий. *Економічний вісник ДВНЗ УДХТУ*. 2016. № 1 (3). С. 12–16.
3. М'ячин В.Г., Дмитрюк А.В. Сучасні та перспективні методи та моделі оцінки господарських ризиків підприємства : Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [«Перспективи розвитку менеджменту, фінансів та аудиту в умовах інтеграційних процесів»], (Україна, м. Одеса, ГО «Центр економічних досліджень та розвитку», 8 грудня 2018 р.). Одеса : ЦЕДР, 2018. С. 46–47.
4. М'ячин В.Г. Холод О.Г. Нечётко-логический подход к оценке политических рисков при разработке стратегии инновационного развития промышленных предприятий. *Економічний Нобелівський вісник*. 2016. № 1 (9). С. 218–230.